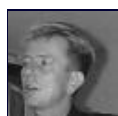

Login:

Wachtwoord:

Open Source in Afrika: naar geïnformeerde besluitvorming

Gepost: woensdag, 23 juni 2004, 18:00

Van: < [Arjan de Jager - Programmamanager IICD](#) >URL: < <http://www.iicd.nl> >

Merkloze medicijnen hebben het niveau van de gezondheidsvoorzieningen in Afrika flink verbeterd. Deze medicijnen zijn vrij van royalties en dus aanzienlijk goedkoper. Ook is het recept vrij beschikbaar zodat het in eigen land geproduceerd en verbeterd kan worden. Is open source software zo'n zelfde kans? Meer dan 100 mensen werkten mee aan een onderzoek in Uganda, Tanzania en Burkina Faso om te ontdekken waar, waarom en hoe open source software wordt gebruikt welke problemen daarmee zijn en welke kansen het biedt.

Open source software is software die vrijelijk gekopieerd en gebruikt mag worden. De broncode van deze software is vrij beschikbaar zodat iedereen met verstand van zaken de functionaliteit kan aanpassen. Vele overheden wereldwijd en ook in Afrika zien steeds meer in open source software en grote bedrijven als IBM, SUN, Novell en Oracle ondersteunen het. Er lijkt een momentum, maar wat zijn de voor- en nadelen eigenlijk?

Voordelen en risico's

Is open source een kans voor Afrika? Zoals bij elke keuze voor technologie, zijn er risico's en kansen die beide in ogenschouw genomen moeten worden om een gefundeerde beslissing te kunnen nemen. In het algemeen zijn duidelijke voordelen gelegen in het feit dat de software kosteloos verkregen kan worden en de organisatie voorkomt afhankelijk te worden van een enkele leverancier. Ook kan de software worden aangepast aan de behoeften van de gebruiker en de lokale behoeften, zoals de eigen taal. De werking van open source software kan bestudeerd worden door technische gebruikers die zo de mogelijkheid hebben zich te bekwamen in overdraagbare ict vaardigheden. De wereldwijde community biedt kansen voor noord-zuid samenwerking en zuid-zuid samenwerking via een nieuwe weg.

Anderzijds is ook duidelijk dat er minder getraind personeel beschikbaar is voor implementatie en beheer. Dit kan de kosten verhogen. De meeste trainingen zijn gericht op de veelgebruikte commerciële pakketten zoals van Microsoft. Ook is op grote schaal van softwarepakketten wisselen een moeilijke en kostbare operatie, vooral als er gebrek aan ervaring is. En tenslotte is commerciële niet altijd compatible met open source software, wat het uitwisselen van bestanden soms moeilijk kan maken voor de individuele gebruiker.

Drempels

In Uganda, Tanzania en Burkina Faso wordt – net als in Nederland – open source software minder gebruikt dan illegale commerciële software, en ook minder dan legale commerciële software. Het gebruik beperkt zich vaak tot het 'back-office', zoals email- en webserver, hoewel open source content management systemen steeds vaker worden gebruikt. Er zijn een aantal systematische obstakels die een breed gebruik in Afrika in de weg staan.

In tegenstelling tot Nederland is beschikbaarheid een flinke drempel. Hoewel de software vrij beschikbaar is op internet, maken de hoge kosten van internet en de onbetrouwbare verbindingen het toch moeilijk en duur. Een tweede probleem is de beperkte beschikbaarheid van geschoold en vooral gecertificeerd personeel. Er zijn weinig certificatieprogramma's voor computer- en netwerksoort support gericht op open source software. Informatie over het migreren van gesloten software naar open source software in het algemeen is al lastig te vinden, maar informatie die de Afrikaanse context in ogenschouw neemt nog minder gemakkelijk. Dit maakt wederom het belang duidelijk van hulpmiddelen voor de besluitvorming. Hulpmiddelen die gericht zijn op de behoeften van Afrikaanse organisaties.

Een andere drempel bleek de organisatiecultuur. Met name in Burkina Faso bleken grote en hiërarchische organisaties huiverig voor open source software vanwege de risicomijdende organisatiecultuur. Iets wat we ook buiten Afrika wel zien. Tenslotte bleek het idee dat Linux de enige echte open source toepassing is – en dat dit type software minder gebruiksvriendelijk is – wijdverbreid. Deze laatste bevinding wijst op de behoefte aan strategische en technische informatie gericht op de Afrikaanse situatie. Op basis van het onderzoek kunnen prioriteiten gesteld worden als het informeren over de volle range van beschikbare toepassingen, het overbrengen van de boodschap dat open source toepassingen steeds gebruikersvriendelijker en gemakkelijker te installeren zijn en het voorzien van besluitvormers van besluitvormingsmodellen, case-studies en migratiemodellen gericht op de Afrikaanse context.

Veranderende omgeving

Een belangrijke nieuwe ontwikkeling is de erkenning van de kansen die open source software kan bieden voor de lokale economie. Nationale en lokale overheden als Groot-Brittannië en Zuid-Afrika zien open source niet primair als een kostenbesparing, maar als stimulans voor een autonome ICT sector en de lokale ontwikkeling van ICT vaardigheden. Sleutel in deze strategie is een aanbestedingsbeleid waarin open source software de voorkeur krijgt voor scholen, publieke diensten, ziekenhuizen en dergelijke. In Zuid-Afrika krijgt open source software de voorkeur als gesloten en open software even geschikt worden bevonden vanwege 'de grotere return on investment'. Met open source software wil Zuid-Afrika de kennis en capaciteit in eigen land opbouwen om het volle potentieel te benutten in termen van kostenbesparingen in de publieke sector en de spin-off voor de nationale economie.

Total costs of ownership (TCO)

Organisaties die open source overwegen moeten de totale kosten over de gehele levensduur van software in beeld trachten te krijgen. Hoewel open source software vrij verkrijgbaar is, kan de vraag of open source software daadwerkelijk goedkoper is alleen beantwoord worden als zowel de directe als de indirecte kosten in ogenschouw worden genomen. Hierbij horen dus ook de kosten van het trainen van personeel en het beheer van de software. In Afrika liggen de personeelskosten beduidend lager dan in Noord-Europa en Amerika. In het noorden bestaat twijfel over de vraag of open source software gebruiken wel daadwerkelijk goedkoper is. Dit vooral vanwege de kosten van training van het personeel en het gebrek aan beschikbaarheid van mensen voor beheer. Deze twijfel hoeft voor Afrika niet te bestaan.

Conclusie

Het is voor managers in Afrikaanse organisaties de moeite waard om open source als optie te overwegen. Een beslissing moet gebaseerd zijn op een grondige kennis van de aanwezige mogelijkheden, de omgeving en de lokale capaciteit een dergelijk systeem te ondersteunen. Werken aan het bewustzijn van de verschillende opties en het faciliteren van het besluitvormingsproces kunnen organisaties helpen bij het nemen van een geïnformeerde beslissing.